

PUBLIKATIES

POLEMIEK IN HET BLAD "RECREATIE"

In "Recreatie" 1977-7, een uitgave van de Stichting Recreatie, is een artikel verschenen over 'Recreatie en natuurbehoud in de duinen' van H.A. Udo de Haes en A.N. van der Zande (vakgroep milieubiologie, RU Leiden). In dit artikel wordt een zeer uitgebreid overzicht gegeven van hetgeen bekend is van de relatie tussen natuurbehoud en recreatie.

Na een schets van de ontwikkeling van de recreatie in de duinen wordt gedetailleerd aangegeven wat de gevolgen van de recreatie voor het natuurlijk milieu (bodem en vegetatie, avifauna en landschap) zijn. Gekonkludeerd wordt, dat deze gevolgen zeer zorgwekkend zijn en de schade nog steeds toeneemt, ondanks een kennelijke stabilisatie van de trek naar buiten. Na formulering van te hanteren uitgangspunten voor oplossingen van het konflikt recreatie - natuurbehoud, worden hiertoe een aantal konkrete maatregelen voorgesteld. Gesteld wordt o.a. dat ervan uitgegaan moet worden, dat als natuurgebied de duinen onvervangbaar zijn, en dat de duinen zelf de recreatievoorziening moeten vormen: de recreatie moet zich aan de duinen aanpassen, en niet andersom. Slechts voor extensieve, op de natuur en stilte gerichte vormen van recreatie zijn de duinen onvervangbaar en zou een plaats moeten worden ingeruimd. Deze recreatievormen worden nu echter verdrongen door intensieve, veelal op kunstmatige voorzieningen gerichte vormen van recreatie, welke niet op de duinen als zodanig zijn gericht.

reactie J. Prins

J. Prins (PPD Zuid Holland) is echter een andere mening toegedaan, getuige zijn artikel over hetzelfde onderwerp in "Recreatie" 1977-8. Hij ziet de duinen als een belangrijke mogelijkheid voor het opheffen van het tekort aan recreatiemogelijkheden, zoals dat voor de kuststreek is becijferd door de

PPD, en maakt daarbij dan geen onderscheid tussen verschillende recreatievormen, omdat elk type duinbezoek 'op zich een uiting van natuurgerichtheid is'. Hij vindt dat de recreatiemogelijkheden van de duinen 'nog nauwelijks zijn benut'. Hierbij denkt hij dan vooral aan opheffing van de beperkingen welke vanuit de waterleidingbedrijven worden opgelegd aan de recreatie. Hij stelt terecht dat recreatie en waterwinning elkaar niet zouden uitsluiten op basis van feitelijke onverenigbaarheid, maar op basis van een oneigenlijke, en tussen de verschillende waterleidingbedrijven erg verschillende machtsuitoefening. Maar ook uit natuurbeschermingsoogpunt acht hij de duinen nog lang niet overbelast.

Hij konkludeert, even ongelukkig als voorzichtig, dat het met de verstoring van de vogelstand door de recreatie 'nogal meevalt'. Dit wordt gebaseerd op een vergelijking van de vogelrijkdom in tal en soort tussen 'het zorgvuldig afgesloten gebied van Meijndel' en 'het voor Jan en alleman toegankelijke Berkheide' (volgens Prins waren er geen telgegevens van het wel opengestelde deel van Meijndel, omdat de onderzoekers 'nu eenmaal niet zo graag tellen waar publiek komt').

De gemaakte vergelijking is wel erg ongelukkig: allereerst heeft Prins gegevens van verschillende jaren met elkaar vergeleken en hebben de terreinen een verschillende gesteldheid. Bovendien is de suggestie dat een volledig afgesloten gebied met een geheel opengesteld gebied wordt vergeleken misleidend en onwaar: Meijndel is voor ca. 30 % opengesteld, Berkheide voor ca.

60 %. Het gebruiken van de telgegevens voor het gehele gebied Berkheide suggereert, dat er binnen dit gebied geen verschillen in vogelrijkdom zijn: de intensief bezochte gedeelten blijven echter veel vogelarmer te zijn dan overeenkomstige afgesloten stukken.

Overigens duidt ook de bewering dat 'alle, toch al niet zo zware toegangsbepalingen' onlangs zijn opgeheven voor Berkheide, al aan dat Prins slecht op de hoogte is met het terrein.

De mening van Prins, dat stationaire, intensieve recreatie relatief weinig schade toebrengt wordt duidelijk weersproken door het rapport van de Waddenvereniging "Eilanden onder de voet": de voorzieningen voor deze recreatievorm blijken juist uitstralingspunten van een steeds toenemende schade te zijn.

Het is goed als men probeert

foto uit "Recreatie": door intensieve betreding kaalgetrapte en verstoven helling in Berkheide

zich ook op terreinen buiten de eigen 'deskundigheid' te begeven. De manier waarop Prins dit echter soms doet, geeft van een gebrek aan kennis van zaken blijk. Het is te hopen dat de reacties op het stuk van Prins in nog te verschijnen nummers van "Recreatie" er toe zullen bijdragen, dat het beleid niet op aantoonbaar onjuiste feiten gebaseerd wordt.